

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פרשת בראשית

תשע"ח

247

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

ברכות ואמן נרמזו בבראשית

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (א א)
 ידועים המה דברי המקבלים (ראה אדרת אליהו לרבי עמנואל חי ריקין סופי ענבים אות טו) שבמלה הראשונה בתורה - "בראשית" נרמזו כל המצוות כלן. להלן יבואו כמה מן הרמזים שכתבו רבותינו במלה זו בעניני תפלה ואמן:
 א. "בראשית" ראשי תבות: "בקול רם אברך שם יי תמיד"; "ברא" - ראשי תבות: "ברכות רם אמר".
 ב. "בראשית" ראשי תבות: "בראשונה ראה אלקים שיתפללו ישראל תפלות".
 ג. "בראשית" ראשי תבות: "תענה בכונה אמן יהא שמה רבה".
 ד. "בראשית" ראשי תבות: "תמיד יברך בקול רם שיענו אמן".
מי קריאת התורה - סמל לחובת עסוקנו בה
"ויקרא אלקים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני" (ה א)

בגמרא (בי"מ פב א) הובא שהטעם שתקנו הנביאים לקרא בתורה בשני וחמשי (מלבד תקנת הקריאה בשבת), הוא כדי שלא יעברו שלושה ימים ללא תורה. אלא שלכאורה יש להבין, כי הלא מטעם זה מתאים יותר שיקראו בימים שלישי ורביעי, כדי שיהפסקות בין קריאה לקריאה תהינה שוות: שבת - קוראים, ראשון ושני - הפסקה. שלישי ורביעי - קוראים, חמשי וששי - הפסקה?
 פרש רבנו יוסף חיים מבגדד:

לפיכך תקנו לקרא דוקא בשני וחמשי, לפי שבמים אלו נבראו השמים והארץ והדגים, המעוררים את לב האדם לעסק בתורה: 'שמים וארץ' שאותם העמיד משה להעיד על ישראל אם מקיימים את התורה (דברים ל ט), 'ודגים' שמהם עלינו ללמד על חובת העוסק התמידי בתורה, שפשים שהדגים אינם יכולים לפרש מהמים, כך ישראל אינם יכולים לפרש מהתורה (ברכות סא ב).

'קדוש קדוש קדוש - בשלושה עקרים'
"ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (א טו)
 טעם נפלא לכך שנקרא האדם הראשון בשם 'אדם', אמר רבי יהושע באב"ד רבה של טרנופול:

מפי י"ג עקרי האמונה ששבע הרמב"ם (פרוש המשנה, סנהדרין מב"י) ישנם שלושה עקרים סודיים הנוגעים אל הקדוש ברוך הוא עצמו: א. אחדותו - שהוא יחיד בעולמו; ב.

דמותו - שאין לו דמות הגוף; ג. מציאותו - שהוא ברא את העולם ומנהיגו עדי עד. כיון שבשעת בריאת האדם נשלמו ונקבעו שלושה עקרים אלו המתבטאים יותר מכל בהבדל בין הבורא לברואיו, רמזם בשמו - 'אדם' - שהוא ראשי תבות של שלושה עקרים אלו.
 מסבה זו אף תקנו לנו לשלש ב'קדושה' - 'קדוש קדוש קדוש', שכן 'קדוש' משמעותו 'מבדל ומפרש' (רש"י ויקרא ט"א ב), ובכך מצהירים אנו כי הקדוש ברוך הוא מבדל מאתנו בשלושה עקרים מרכזיים: בהיותו בורא ומנהיג, בהיותו יחיד ובכך שאין לו דמות הגוף.

ש"ת ספר 'הושע בהקדמה

רזי אמונים
 מרמזו אמן בפרשה
 מטרת הפרות כדי שיברכו ויענו אמן
"כי טוב העץ למאכל" (ג א)
 'מאכל' בגימטריה 'אמן'. רמזה כאן התורה כי מטרת בריאת הפרות היא כדי שיברכו עליהם ויענו אמן. ועוד רמזה כאן את מעלת הענין של ברכת הפרות ועגבת אמן ב"ט"ו בשבט, ראש השנה לאילן, שכן 'טוב' הוא ראשי תבות: ט"ו בשבט.
 'יבוש ויבש' מוצעים עמי שכו

טעם אמירת 'ויכלו' ב' פעמים
"ויכלו השמים והארץ וכל צבאם" (ב א)
 "כל המתפלל בערב שבת ואומר 'ויכלו', שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין דיהן על ראשו ואומרים לו (שעריהו"ו): 'וסר עונך וחסאתך תכפר'" (שבת קט"ב).
 בכך באר רבי בצלאל הפהן מוילנא את הסבה שאנו אומרים בליל שבת את פרשת 'ויכלו' פעמים - בתפלת שמונה עשרה ולאחריה:

אמירת 'ויכלו' הנה כמסירת עדות על בריאת העולם, כדברי הגמרא (שבת ש"ס, על פי גרסת הרא"ש פסחים טו): "כל האומר ויכלו בערב שבת, כאלו מעיד על הקדוש ברוך הוא שברא עולמו בששה ימים, ושבת ביום השביעי". אמן, כיון שרשע פסול לעדות, מקדימים אנו לומר 'ויכלו' בשמונה עשרה כדי שברכה ימחלו עוונותינו (פאמור) ולא נחשב כרשעים, ורק לאחר מכן יכולים אנו לשוב ולומר פעם נוספת 'ויכלו' כעדות.

מפני מה איננו מברכים על חוש השמייעה?
"ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר

צויתיד לאמר לא תאכל ממנו" (ג יז)
 רבים תמהו: מפני מה לא תקנו בתוך ברכות השחר, שבהן אנו מודים לה' על הטובות הרבות שמרעיף עלינו, ברכה מיוחדת על חוש השמייעה, כפי שתקנו על חוש הראייה?

רבי אברהם דוד מבוטשאטש, מפרש זאת על פי פסוק זה:

כיון שתלה הקדוש ברוך הוא את חטא אדם הראשון בשמיעתו לקול אשתו: "כי שמעת לקול אשתך", לפיכך לא תקנו לנו לברך על החוש שגנרם לחטא שהוריד את אדם הראשון ממעמדו הנעלה, גרשו מנחלת ה' ובכך השפיע על כל הדורות שלאחריו.

מזהה אברהם'

ברכת שהחינו על בגדי עור
"ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם" (ג כא)
 מדוע דוקא 'כתנות עור'?

פרש רבי יוסף אשכנזי המגיד מפרמישלא:
 לפי ההלכה שהלובש בגד חדש צריך לברך 'שהחינו' (שו"ע א"ח רכ"ג), בודאי אף אדם וחוה שהיתה זו להם הפעם הראשונה שבה לבשו בגד, צריכים היו לברך, אלא שלא יכלו לעשות זאת כל זמן שהיו ערמים (שם רו ג). לפיכך הכין להם הקדוש ברוך הוא "כתנות עור", שיעל לבישתן אין מברכים שהחינו (ראה שם ס"ו), לפי שהכנתן כרוכה בהמתת בעל חי, והרי נאמר (תהלים קמה ט): "ויוחמיו על כל מעשיו".

ביסוד זה אף באר רבי אליהו פוסק רבה של זלטופוליא את הסבה שאיננו מברכים שהחינו בסיים כתיבת ספר תורה חדש; כפי שאין מברכים שהחינו על בגדים העשויים עור, כך אין מברכים על ספר תורה שיריעותיו עשויות עור.

צפנת פענח החדש' (פרנקפורט תנ"ך) ריש ערך אדם חוה; מור ואהלות אהל ברכות והודאות ס"כ

לא לבקש נקמה מידי ה'
"ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא כבשר" (א י)
 פרש רבנו יהודה החסיד:

הצועק ומבקש מהקדוש ברוך הוא שינקם נקמתו מידי החוטאים אותו, עליו אומר הקדוש ברוך הוא: "לא ידון רוחי באדם" - לא אדון ואעניש חומס זה, לבשגם הוא כבשר" - שכן אף הצועק הנו 'כבשר ודם' ואינו נמנע מלקמס אחרים, ואף הם מבקשים שינקמו ממנו. על כן סופה של תפלה שכזו שלא להענות, ולא עוד, אלא שהעושים כן 'גזרות של כליה פאות עליהן' רחמנא ליצילן.

ספר חסידים' תקמ

זהו הזמן להתחיל מבראשית ולפתח את יומנו באמירת ברכות השחר בבכרות.

כבר במלה הראשונה בתורה נתנו רבותינו פעלי התוספות רמז לחובת אמירת הברכות בקול כדי שיענו עליהן אמן: 'בראשית' ר"ת: 'בקול רם אברך שם יי תמיד'. 'ברא' ר"ת: 'ברכות רם אמר' (תוספות השלם בראשית).
 וכבר פתב רבנו יהודה החסיד: 'האומר בלחש ברכות גוזל את המצוות' (ספר חסידים רנד).

קריאת שמע - פרשת ויאמר (י"א)

מפני מה נקפל אני ה' אלקיכם?
את פשר כפילות הכרזת: "אני ה' אלקיכם" בסיים פרשת קריאת שמע באר רש"י על פי המדרש: "כדי שלא יאמרו ישראל מפני מה אמר המקום [לקים מצוותיו], לא שבעה נוסל שר? אנו לא עושים ולא נוטלים שר". על פן חוזר הכותב ואומר: "אני ה' אלקיכם" - "על פרככם אני מלככם".

באורים נוספים כתבו המפרשים לכפילות זו:

א. החתם סופר (תורת משה, סוף שלח) באר:
בתחלת פרשת קריאת שמע אנו קוראים "שמע ישראל ה' אלקינו" ובכך אנו מתפארים כי ה' הוא אלקינו. אולם בסוף קריאת שמע, לאחר שקבלנו על עצמנו על מצוות, התעטפנו בציצית והתעטרנו בתפלין, אזי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו מכריז: "אני ה' אלקיכם", כלומר, מתפאר הוא בנו, כפלות: "ישראל אשר בק אתפארו" (שעוהו מט ב).

הוסיף ובאר החתם סופר: מסבה זו, בתורה שבה נצטוונו על המצוות לא שלבה תבת 'אמת', אולם בקריאתנו זאת בפעל, אחר שקבלנו על עצמנו על מלכותו, כשאנו מעטרים במצוות טלית ומצוות תפלין, אנו מסיימים עצמנו: "אני ה' אלקיכם - אמת", כמעידים שכן הוא האמת שה' מתפאר בנו בקיומנו את מצוותיו בפעל.

ב. עוד באר המלבי"ם (במדרך טו מא):
כפלה התורה "אני ה' אלקיכם", לאמר: אל תסברו כי "אני ה' אלקיכם" הוא רק כל זמן שתעשים אתם: "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" - בתקופה שהיינו בני חורן בטרם שבנו להשתבד תחת על הגויים, אולם לאחר שגלינו מארצנו והשתעבדנו תחת על מלכות, חלילה זנחנו ה'. אלא "אני ה' אלקיכם" - אף לאחר שתגלו ממקומכם וישתעבדו בכם האמות שניות.

ג. הג"ר שמעון שוואב רב קהל עדת ישרון ג' יורק' באר:

יכולה הנגה ה' ההראות לעיינו בשני פנים: לעתים היא גלויה ונפרת בנסיים ובמופתים המפורסמים לעין כל, ולעתים היא סתורה, כשהעולם כמנהגו נוהג וחסד השבט שולטים בפפה. לפיכך כפל הכתוב לאמר: "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים", ללמדנו כי אותה השגחה שגולתה לעין כל באותות ובמופתים שהתרחשו מיציאת מצרים עד מתן תורה, היא ההשגחה הקימת אף במצבי שגרה והסתם פנים, וגם בתקופות אלו: "אני ה' אלקיכם" (אקה משה סוף שלח).

חתימת שליח הצבור: 'ה' אלקיכם אמת' בשלחן ערוך' (א"ח סא ג) פסק:

"בקריאת שמע יש רמ"ה תבות, וכדי להשלים רמ"ח פנגד איבריו של אדם, מסים שליח צבור [לעצמו]: 'ה' אלקיכם אמת, וחוזר ואומר בקול ג: 'ה' אלקיכם אמת'".

כמקור להלכה זו הביאו הפוסקים את דברי הגה"ר (וה"ח רות פ"ב דף ל) בשם רבי נהוראי: "בקריאת שמע יש רמ"ח תבות כמנין רמ"ח אברים של אדם, והקורא קריאת שמע תתקנה כל אבר ואבר נוטל תבה אחת לעצמו ומתפרא בו, ודא איהו (משל ג: ח) 'רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיך'".

במקום דברי הגה"ר שם הובא כי כשאמר רבי נהוראי דבר זה, הזדמן לפניו אותו "נוקא" [גל צעיר] ושא: "הלא בקריאת שמע אין שם אלא רמ"ה בנות? ומיך הסביר את ששמע מאבי בענין זה, כי לך תקנו ששליח הצבור חוזר על תבות "ה' אלקיכם אמת" כדי להשלים רמ"ח תבות בעבור הקהל כלו.

עוד הובא שם בזהר את שהוסיף רבי עקיבא בענין זה: חסידים האשונים תקנו בתפלת העמידה לפתח בג ברכות ראשונות ולחתם בג ברכות אחרונות. באותו ענין אף קריאת שמע נפתחת בג שמות: "ה' אלקינו ה'", ותקנו אף לחותמה שלוש שמות: "ה' אלקיכם אמת", וכל הקורא קריאת שמע באופן הגה, גידוע שאינו נזקק באותו היום.

יש לציין כי לעמת דברי השלחן ערוך, יש מהראשונים שהביאו שדכי להשלים לרמ"ח תבות קריאת שמע, תקנו בתפלת את

אל- מלך נאמן, שראשי תיבותיהן 'אמן', והיא משמשת אף במקום עגית אמן אחר הבוחר בעמו ישראל באהבה' (ראה שו"ת הרשב"א ח"ו סי' טו).

להדביק 'ה' אלקיכם' לאמת'

כתב הפנים יפות' על הפסוק (דברים טז): "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום" ו"ושמעתו לפרש דרך רמז כי 'אתם' אותיות 'אמת' ואמרו (ש"ע א"ח סי' סא) שיש להוסיף בסוף קריאת שמע 'ה' אלקיכם אמת' כדי להשלים רמ"ח תבות כנגד רמ"ח אברים ורמ"ח מצוות עשה. וזהו שאמר: "ואתם הדבקים בה' אלקיכם" - כשמדביקים מלת 'אמת' לה' אלקיכם". אזי: "חיים כלכם היום", פרוש: שיש לו חיים לכל רמ"ח האברים...".

מעשה ופעם שאל בעל התניא' גאון אחד שהתארח במחציתו: "אתהו הפסוק בתורה המתחיל ומסתמך באותו שלוש תבות?" אותו גאון התמהמה מלהשיב, ובעל התניא' אמר לו בדרך חידוד: "הו זהו הפסוק שבו משה רבנו לא אמר אמת... השתומם הגאון, והרב בעל התניא' הסביר כי כוננו היתה לפסוק הפסוק את פרשת ציצית: "אני ה' אלקיכם אשר... אני ה' אלקיכם", אנו מסיימים אותו באמת, אך משה לא סים אותו בתורה באמת... (דעת

שני אחים היו נפתלי ושמעון. שרידים בודדים למשפחתם שנשפתה בעמק הבכא. בגיא צלמונת בתוך חשכת הגטו הנורא, השתדלו הם בכל מאודם להשאיר נאמנים ליהדותם, חרף המאמצים הכבירים שהיו כרוכים בכך.

מיום ליום הפכו החיים בגטו להיות קשים מנשוא. השטח שהקצה בתחלה לגטו היהודי, הלך והצטמצם כל העת. מפעם לפעם נערכו 'אקציות' אכזריות, שבהן הפרדו נשים מפעליהן וילדים מהוריהם באכזריות שאין לתארה, ונשלחו אל מחנות המות בצורה אימה או צמצמו הגרמנים את אכלוסית הגטו, וכך בגד גם את השטח שהקצה לו.

באחד הימים, נערכה 'אקציה' אכזרית במיוחד, שבמהלכה נשלחו עוד כמה אלפי יהודים להעקד על קדושת השם. לאחר הייחוש נפתלי ושמעון כי האדמה בוערת מתחת רגליהם, וכי עליהם להמלט מהגטו בהקדם האפשרי, בטרם יחרץ גודלם למיתה כרובבות אחרים.

לאזניהם גנבה השמועה כי פלגות 'פרטיזנים' יהודיים מתארגנות בערות שמסביב לגטו, והידיעה הפיחה בלבם תקוות חיים. נפתלי היה להגלב מבין השניים, והוא שכנע את אחיו בלהט כי מוטב להם שימירו לוחם ולהצטרף לפרטיזנים. שמעון לעמתו הסס, בטענה כי הבריקה כרוכה בסכון רב ומיד, אולם לבסוף החליט להצטרף בחשש להחלילת אחיו.

פעת היה עליהם לשיקד על הכנת תכנית הבריחה. הבריקה דרך חומות הגטו היתה כרוכה בסכון רב, שכן הגדרות היו חזקות וגבוהות, ואף משמרות של גרמנים פטרלו סביבן במשך עשרים וארבע שעות ביממה. על פן החליטו השניים כי מוטב להם ליברח בהיותם מחוץ לחומות הגטו, בתוך המפעל שבו עבדו ככפיים.

במשך שעות יעבו השניים להכין את הבריחה, עד אשר עלה בלבם רעיון ראוי לשמו.

בבקר שלמחרת המייתם בחצר המפעל, נגשו השניים לנהג המשאית שהוביל אותם מהגטו לשער המפעל. היה זה גוי' הגון שהכירו במהלך ימי עבודתם, והם הציעו לו סכום הגון תמורת סיועו לבריקתם.

לפי התכנית אמורים היו השניים, מיד עם ירידת הנוסעים לשוב ולחמק אל תוך המשאית, ומשם היה אמור הנהג להובילם לביתו של גוי כפרי מספריים אשר שכן בקצה העיר. הם סכמו עמו מראש כי יאפשר להם ללון בביתו עד רדת החשכה, ואז יואיל ומורת סכום לא מבטל לכונם לדרך המובילה אל היער שבו תכננו להצטרף לפלגות הפרטיזנים היהודים.

בחסדי שמים התכנית התקדמה בהצלחה כמצפה; השכם בבקר שלאחר מכן, לאחר הנחת תפלין ותפילה קצרה וריוות דמעות להצלחה בדרך המסוכנת, מהרו השניים לעלות על המשאית, יחד עם יתר עובדי הפסיה. לא לפני שהניגו קריצה רבת משמעות לעבר מושבו של הנהג שהשיב להם בקריצה מלווה.

בהגיע המשאית לשער המחנה, מהרו הנוסעים לרדת ולחלץ את עצמותיהם הדואבות מהעמידה הצפופה ולרוץ בבקלה לעבר שטח המפקד, שבו היו נמנים האסירים מדי' בקור. את אותו רגע קצר של המלה נצלו האחים כדי לחמק שוב אל המשאית, תוך שהם מעמידים פנים כאלו שכחו דבר מן. עם פניסתם, אל המזון הנהג אף לרנע, ומהר לדהר מחוץ לשטח המפעל.

ליד ביתו של הכפרי נגש הנהג אל אוגו המשאית לטל את הפסוק שהבטח לו, ולאחר מכן סיע לאחיים לרדת ולהעלים אל תוך חצר הכפרי, מבלי שיבחינו בהם עוברים ושבים.

במהלך השעות שונתרו עד רדת החשכה השתדלו האחים להסתיר עצמם בביתו של הנכר, מפחד פלגות המחץ של הגרמנים שפטרולו בארח קבע בין בתי הגויים על מנת לאתר בורחים פוטנציאליים. בלילה לילה הכפרי את האחים אל פאתי היער מול המקום המסוער שבו חנו פלגות הפרטיזנים, שם נכדו מהם לשלום, לא לפני שקבל לדידי מתת יד מכובדת.

תפלין בלב היער

האחים התקדמו בזהירות בעלטה הסמיכה עד שחשו בטוחים דים לעצר ולנוח. הם הוציאו מתרמילים שמירה דקה ופרסו אותה על הארץ ותכננו להפסיק תנומה עד אור הבקר בטרם ימשיכו בדרךם.

אלא שאז נזכר שמעון בדבר מה חשוב. בלהט יציאתם בבקר לעבר המפעל, שכחו הם לטל את זוג התפלין היחיד שהיה ברשותם, שאותו הקפידו להניח בשנים האחרונות במסירות נפש.

נפתלי נסה להרגיע את אחיו באומרו כי בודאי בימים הקרובים ישינו זוג תפלין חדשות בין הפרטיזנים היהודיים, אך שמעון לא נרגע; "אני חוזר מיד אל הגטו. אני רוצה שכבר בתפלת השחרית הקרובה יהיו התפלין עלי", פסק.

נפתלי נסה למנוע זאת ממנו, תוך שהוא מזכיר לו את הסכון הרב שברוך בדבר, אך שמעון התעקש, ונפתלי לא יכול היה לעצור בעדו.

כשמבטב נחשו בעיניו מהר שמעון לצעד חזרה בשלילי שחמונו הגיע, שמו זוג תפלין חדשות בין מלמלמל תפלות להצלחת אחיו הנחוש ולשובו לשלום מהמסע הפסידים.

שמעון פסע בצעדים מהירים לעבר הגטו. הוא זכר כי בפנה מסומת היתה קומת פוצה קטנה בגדר, שזרקה הבריוח ליד הגטו דברי מאכל, והוא קנה לחרד דרךם.

לאחר מאמצים מרבים הוא הבחין בפוצה מרוחק. מזוית עיניו הוא הבחין בזקוף הגרמני הפופטרל הלך ושוב לאורך הגדר, וברגע שבו היה הגרמני רחוק דיו מהפוצה, מהר שמעון לזנק לעברה.

בקושי רב הצליח שמעון לדחק עצמו לתוך הפוצה הצרה, פעלה שכוכה היתה במאמץ וזרקה זמן יקר. שמעון נחלץ מהפוצה בשניה שבה נשמעו צעדי הכבדים של הגרמני קרבים ובאים.

הוא הסתתר מחאורי שיה נמוך עד שנגלם הגרמני בשנית, ואז מהר לעבר החדר שבו דרו הוא ואחיו עד לילם האחרון בגטו. שמעון עמד לפתח את הדלת, אך אז היתה געולה. המפתח נותר בידי נפתלי אחיו. לא היה קשר לו לפרץ אותה, אך הוא חשש שמא הרעש יעיר את השכנים ויעורר מהומה מסכנת, על פן החליט לטל סכנו ולטפס אל החדר דרך החלון הפתוח.

חרש חרש טפס שמעון אל החלון, תוך שהוא נאחז באי אלו זיזים שבלטו מהקיר, ועד מהרה הצליח להכנס פנימה.

הוא נגש לראונו, נטל את התפלין הקדושות מפתחו, נשח לרן חכה ותכנן במעמקי כיסו. מיד פנה לרדת מהחלון בשנית, ולשאת את רגליו לעבר חומת הגטו. שוב הסתמר במרוק, ומה מהפוצה, וכשהיה הזקוף הגרמני רחוק ידיו, קמה לעברה. הפעם היה המעבר זל יותר, כפי הנראה התרחבה הפוצה מעט כשעבר בה פעם הקודמת.

שמעון מהר להמלט אל שדה החטה הסמוך, אלא שאז ארעה תקלה בלתי צפויה. במהלך בריחתו דרך בטעיות על קן של צפורים, ואלו מהירו להמלט ממנו בצוקה. זקוקים רבי עצמה הדלדלו מיד, והגרמנים הלאחצים החלו לירות בבקלה לכל עבר.

שמעון הסתמר בלב פועם בין השבולים הגבוהות, ותוך דקות מספר שככה המהומה והשקט שב לשרר. או אז מהר לרוץ לעבר היער. זמן רב עבר עד שמצא בחשכה את השלבי שממנו נכנס. השחר כבר עלה כששמעון הבחין באחיו היושב על הארץ כשסודר בידי והוא מתפלל ברוגש להצלחת אחיו.

הפגישה בין השניים היתה מרגשת. נראה היה כאלו מזה זמן רב שלא נפגשו זה עם זה. שמעון מהר להוציא את התפלין וללושן.

תפלת השחרית שנשאו השניים לאחר מכן, בקעה מפיהם כשהיא רויית דמעות. דמעות שבטאו אשר עד אין קץ מן המצוה שאין לקיים במסירות נפש, מהולות בתנוה עזה להצלחת המישור דרכם המסכנת.

למעלה מן השמש קבץ טו עמ' 65

שבועיים